Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 18ης Ιουλίου 2013*

«Παράβαση κράτους μέλους — Κανονισμός (ΕΚ) 1829/2003 — Διατροφή των ζώων — Γενετικώς τροποποιημένες ζωοτροφές — Παραγωγή, διάθεση στην αγορά ή χρήση — Εθνική απαγόρευση που δεν έχει ακόμη αρχίσει να ισχύει»

Στην υπόθεση C-313/11,

με αντικείμενο προσφυγή λόγω παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, η οποία ασκήθηκε στις 20 Ιουνίου 2011,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον D. Bianchi και την A. Szmytkowska, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Δημοκρατίας της Πολωνίας, εκπροσωπούμενης από τον M. Szpunar,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Borg Barthet, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, M. Safjan και M. Berger (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

Απόφαση

1 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας, απαγορεύοντας την παραγωγή, τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση, στο πλαίσιο της διατροφής των ζώων εντός της Πολωνίας, γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών καθώς και τους γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε ζωοτροφές, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 16, παράγραφος 5, 19, 20 και 34 του κανονισμού (ΕΚ) 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές (ΕΕ L 268, σ. 1).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

2 Δυνάμει των αιτιολογικών σκέψεων 3, 4, 7 και 30 του κανονισμού 1829/2003, προκειμένου να προστατευθεί η ανθρώπινη υγεία και η υγεία των ζώων και να διασφαλισθεί η ύπαρξη εύλογων και θεμιτών όρων ανταγωνισμού, τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που περιέχουν γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς (στο εξής: ΓΤΟ), που αποτελούνται ή παράγονται από τέτοιους οργανισμούς (στο εξής: γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και γενετικώς τροποποιημένες ζωοτροφές), θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο αξιολογήσεως όσον αφορά τον αβλαβή χαρακτήρα τους, προτού διατεθούν στην αγορά εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με μια ενιαία, αποτελεσματική και διαφανή κοινοτική διαδικασία.

3 Ο εν λόγω κανονισμός ορίζει, στην αιτιολογική σκέψη 31 αυτού, ότι, προκειμένου να εξασφαλισθεί η εναρμονισμένη επιστημονική αξιολόγηση των γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και των γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών, τέτοιου είδους αξιολογήσεις θα πρέπει να διεξάγονται από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων.

4 Τιτλοφορούμενο «Πεδίο εφαρμογής», το άρθρο 15 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει, στην παράγραφο 1, ότι οι διατάξεις που αφορούν τη σχετική με τις γενετικώς τροποποιημένες ζωοτροφές έγκριση καθώς και τους κανόνες ως προς την εποπτεία εφαρμόζονται:

«[...]

α) […] στους ΓΤΟ που προορίζονται για χρήση ως ζωοτροφές·

β) […] στις ζωοτροφές που περιέχουν ή αποτελούνται από ΓΤΟ·

γ) […] στις ζωοτροφές που παράγονται από ΓΤΟ.»

5 Τιτλοφορούμενο «Απαιτήσεις», το άρθρο 16 του ως άνω κανονισμού ορίζει, στις παραγράφους 1, στοιχείο α', 2, 3 και 5, τα εξής:

«1. Οι ζωοτροφές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 15 παράγραφος 1:

α) δεν πρέπει να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων, στην υγεία των ζώων ή στο περιβάλλον·

[...]

2. Απαγορεύεται η διάθεση στην αγορά, η χρήση ή η μεταποίηση προϊόντος που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 1, εάν δεν καλύπτεται από έγκριση που χορηγείται σύμφωνα με το παρόν τμήμα και εάν δεν πληρούνται οι σχετικοί όροι της έγκρισης.

3. Απαγορεύεται η έγκριση παντός προϊόντος που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 1, εάν ο αιτών την έγκριση δεν έχει αποδείξει καταλλήλως και επαρκώς ότι ικανοποιούνται οι απαιτήσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

[...]

5. Η έγκριση που αναφέρεται στην παράγραφο 2 χορηγείται, απορρίπτεται, ανανεώνεται, τροποποιείται, αναστέλλεται ή ανακαλείται αποκλειστικά βάσει των όρων και σύμφωνα με τις διαδικασίες του παρόντος κανονισμού.

[…]»

6 Τα άρθρα 17 έως 19 του εν λόγω κανονισμού διέπουν τη διαδικασία εγκρίσεως. Το άρθρο 19 αποσαφηνίζει, μεταξύ άλλων, ότι η Επιτροπή είναι αρμόδια για τη χορήγηση της εγκρίσεως.

7 Το άρθρο 20 του κανονισμού 1829/2003 ρυθμίζει το καθεστώς των υφιστάμενων προϊόντων και προβλέπει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα εν λόγω προϊόντα, εφόσον είχαν διατεθεί νομίμως στην αγορά πριν από την ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού 1829/2003, μπορούν να εξακολουθήσουν να διατίθενται στην αγορά, να χρησιμοποιούνται και να αποτελούν αντικείμενο μεταποιήσεως, αν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις.

8 Το άρθρο 34 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι μπορούν να λαμβάνονται μέτρα έκτακτης ανάγκης σύμφωνα με τις διαδικασίες των άρθρων 53 και 54 του κανονισμού (ΕΚ) 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31, σ. 1), σε περίπτωση σοβαρού κινδύνου που προέρχεται από ένα προϊόν για την ανθρώπινη υγεία, για την υγεία των ζώων ή για το περιβάλλον.

9 Τα άρθρα 53 και 54 του κανονισμού 178/2002 προβλέπουν ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, η θέσπιση των κατάλληλων μέτρων επαφίεται αποκλειστικώς στην κρίση της Επιτροπής και ότι ένα κράτος μέλος δύναται να θεσπίσει τα εν λόγω μέτρα αποκλειστικώς σε περίπτωση αδράνειας του εν λόγω θεσμικού οργάνου.

Το πολωνικό δίκαιο

10 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, σημείο 4, του νόμου περί ζωοτροφών της 22ας Ιουλίου 2006 (Dz. U. αριθ. 144, θέση 1045, στο εξής: νόμος ΑΡΑ), προβλέπει ότι η παραγωγή, η διάθεση στην αγορά και η χρήση, στο πλαίσιο της διατροφής των ζώων εντός της Πολωνίας, γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών καθώς και οι ΓΤΟ που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε ζωοτροφές απαγορεύονται (στο εξής: επίδικη απαγόρευση).

11 Δυνάμει του άρθρου 53 του νόμου ΑΡΑ, επιβάλλεται πρόστιμο σε κάθε πρόσωπο το οποίο ενεργεί κατά παράβαση της επίδικης απαγορεύσεως.

12 Η ως άνω απαγόρευση επρόκειτο να αρχίσει να ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 65 του νόμου ΑΡΑ, δύο έτη μετά τη δημοσίευσή του, ήτοι στις 12 Αυγούστου 2008.

13 Στις 26 Ιουνίου 2008, ο Πολωνός νομοθέτης θέσπισε τον νόμο περί τροποποιήσεως του νόμου ΑΡΑ (Dz. U. αριθ. 144, θέση 899), ο οποίος άρχισε να ισχύει στις 12 Αυγούστου 2008 και ο οποίος τροποποίησε το άρθρο 65 του νόμου ΑΡΑ μεταθέτοντας την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της επίδικης απαγορεύσεως στην 1η Ιανουαρίου 2013.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

14 Στις 24 Οκτωβρίου 2006, η Επιτροπή, αφού έλαβε γνώση της ημερομηνίας ενάρξεως ισχύος του νόμου ΑΡΑ, απηύθυνε έγγραφο στη Δημοκρατία της Πολωνίας με το οποίο εκτίμησε ότι η επίδικη απαγόρευση αποτελούσε παράβαση του κανονισμού 1829/2003, στο μέτρο που επηρέαζε την ελεύθερη εμπορία, την κυκλοφορία και τη χρήση των ζωοτροφών που είχαν ήδη αποτελέσει αντικείμενο εγκρίσεως δυνάμει του κανονισμού αυτού.

15 Με έγγραφο της 28ης Νοεμβρίου 2006, η Δημοκρατία της Πολωνίας απάντησε υπογραμμίζοντας τη θέση-πλαίσιο την οποία υιοθέτησε το πολωνικό Υπουργικό Συμβούλιο στο πλαίσιο του πολιτικού και κοινωνικού διαλόγου που διεξήχθη στην Πολωνία όσον αφορά τις γενετικώς τροποποιημένες ζωοτροφές και με την οποία το εν λόγω Υπουργικό Συμβούλιο αποφάνθηκε κατά της εισαγωγής των εν λόγω ζωοτροφών στην αγορά. Το ως άνω κράτος μέλος ενημέρωσε την Επιτροπή, ιδίως, για τις πολυάριθμες μελέτες που διεξήγοντο και οι οποίες αφορούσαν τα αποτελέσματα της εν λόγω απαγορεύσεως επί της παραγωγής και επί της προσφοράς γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών καθώς και επί της δυνατότητας αντικαταστάσεώς τους υποστηρίζοντας ότι η οριστική απόφαση σχετικά με την επίδικη διάταξη επρόκειτο να ληφθεί πριν από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της εν λόγω διατάξεως, ήτοι πριν από τις 12 Αυγούστου 2008.

16 Στις 23 Μαρτίου 2007, η Επιτροπή απηύθυνε έγγραφο οχλήσεως στη Δημοκρατία της Πολωνίας, με το οποίο αποσαφήνισε ότι οι ΓΤΟ κατά την έννοια του κανονισμού 1829/2003 μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο απαγορεύσεως μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις που δεν συνέτρεχαν εν προκειμένω. Επομένως, κατά την Επιτροπή, η Δημοκρατία της Πολωνίας, απαγορεύοντας την παραγωγή, τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση, στο πλαίσιο της διατροφής των ζώων εντός της Πολωνίας, γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών καθώς και τους ΓΤΟ που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε ζωοτροφές, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τον κανονισμό 1829/2003.

17 Στις 22 Μαΐου 2007, η Δημοκρατία της Πολωνίας ζήτησε από την Επιτροπή να μεταθέσει στην 22α Ιουνίου 2007 την προθεσμία απαντήσεως στο έγγραφο οχλήσεως, υποστηρίζοντας ότι «οι κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρήση γενετικώς τροποποιημένων προϊόντων για τον άνθρωπο, για τα ζώα και για το περιβάλλον προκαλούν έντονη ανησυχία». Η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει, επίσης, ότι, για να προετοιμάσει την απάντησή της, οφείλει να λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις και τις γνωμοδοτήσεις διαφόρων πραγματογνωμόνων, στο πλαίσιο δε αυτό απαιτείται η διεξαγωγή διαβουλεύσεων, ερευνών και συνεντεύξεων, καθώς και η ανάλυση μεγάλου αριθμού εγγράφων. Η Επιτροπή έκανε δεκτό το αίτημα αυτό με έγγραφο της 31ης Μαΐου 2007.

18 Με έγγραφο της 22ας Ιουνίου 2007, η Δημοκρατία της Πολωνίας απάντησε στο έγγραφο οχλήσεως επαναλαμβάνοντας, κατ' ουσίαν, τα ίδια επιχειρήματα που είχε προβάλει με το από 28 Νοεμβρίου 2006 έγγραφό της.

19 Κρίνοντας μη ικανοποιητική την απάντηση αυτή, η Επιτροπή απηύθυνε, στις 23 Οκτωβρίου 2007, αιτιολογημένη γνώμη προς τη Δημοκρατία της Πολωνίας, καλώντας τη να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις της εντός δίμηνης προθεσμίας από την παραλαβή της εν λόγω αιτιολογημένης γνώμης, η οποία έλαβε χώρα, επίσης, στις 23 Οκτωβρίου 2007.

20 Η Δημοκρατία της Πολωνίας, επικαλούμενη την αδυναμία του Υπουργού Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης, λόγω του πρόσφατου διορισμού του, να λάβει εγκαίρως απόφαση σχετικά με την τελική θέση που επρόκειτο να υιοθετηθεί ως προς την προβαλλομένη παράβαση, ζήτησε να μετατεθεί στη 13η Δεκεμβρίου 2007 η προθεσμία απαντήσεως στην αιτιολογημένη γνώμη. Το αίτημα αυτό απορρίφθηκε από την Επιτροπή, για τον λόγο ότι δεν συνέτρεχαν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις.

21 Με την από 21 Ιανουαρίου 2008 απάντησή του στην αιτιολογημένη γνώμη, το εν λόγω κράτος μέλος ανήγγειλε την κατάργηση του άρθρου 15, παράγραφος 4, του νόμου ΑΡΑ.

22 Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν είχε λάβει καμία πληροφορία σχετικά με την ως άνω κατάργηση, ζήτησε, με έγγραφο της 16ης Ιουνίου 2008, να της παρασχεθούν πληροφορίες, το συντομότερο δυνατόν, όσον αφορά την κατάργηση της επίδικης απαγορεύσεως.

23 Με έγγραφο της 26ης Ιουνίου 2008, η Δημοκρατία της Πολωνίας ενημέρωσε την Επιτροπή ότι οι νομοθετικές εργασίες σχετικά με την κατάρτιση του σχεδίου τροποποιήσεως του νόμου ΑΡΑ βρίσκονταν σε εξέλιξη και ότι η επίδικη απαγόρευση επρόκειτο να αρχίσει να ισχύει όχι στις 12 Αυγούστου 2008, αλλά την 1η Ιανουαρίου 2012. Στην πραγματικότητα, η τροποποίηση, την οποία υιοθέτησε ο Πολωνός νομοθέτης, μετέθεσε στην 1η Ιανουαρίου 2013 την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της ως άνω απαγορεύσεως.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

25 Εκ προοιμίου, ως προς το επιχείρημα το οποίο προέβαλε η Δημοκρατία της Πολωνίας και κατά το οποίο η vacatio legis σχετικά με την επίδικη απαγόρευση, η οποία έχει προβλεφθεί έως την 1η Ιανουαρίου 2013, καθιστά όντως δυνατή τη διατήρηση, συμφώνως προς τον κανονισμό 1829/2003, της δυνατότητας παραγωγής, διαθέσεως στην αγορά και χρήσεως γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών, η Επιτροπή, στηριζόμενη, ιδίως, στις αποφάσεις της 29ης Οκτωβρίου 1998, C-185/96, Επιτροπή κατά Ελλάδας (Συλλογή 1998, σ. I-6601), και της 28ης Νοεμβρίου 2002, C-259/01, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 2002, σ. I-11093), προβάλλει ότι η θέσπιση της επίδικης απαγορεύσεως και η μετάθεση της ενάρξεως ισχύος της είναι αντίθετη προς την αρχή της ασφαλείας δικαίου.

26 Συναφώς, η Επιτροπή αποσαφηνίζει ότι, δεδομένου ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας δεν έχει καταργήσει την επίδικη απαγόρευση, οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί ζωοτροφών, οι οποίοι οφείλουν, ιδίως, να εξεύρουν νέες πηγές πρώτων υλών, βρίσκονται σε κατάσταση νομικής αβεβαιότητας, εν όψει του ενδεχομένου εκ νέου μεταθέσεως της ενάρξεως ισχύος της ως άνω απαγορεύσεως.

27 Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή, στηριζόμενη στη νομολογία του Δικαστηρίου, υπενθυμίζει ότι κράτος μέλος παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης όχι μόνο στην περίπτωση που διατηρεί σε ισχύ μια νομοθετική διάταξη αντίθετη προς το δίκαιο αυτό, έστω και αν η εν λόγω διάταξη δεν έχει τεθεί σε εφαρμογή, αλλά και στην περίπτωση που θεσπίζει νομοθετικό πλαίσιο αντίθετο προς μια οδηγία, έστω και αν αυτό δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί επί συγκεκριμένων περιπτώσεων.

28 Επιπλέον, κράτος μέλος δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη μη τήρηση του δικαίου της Ένωσης επειδή καμία αρνητική συνέπεια δεν έχει προκύψει εξ αυτού, όταν από πλείονα έγγραφα προκύπτει ότι η επίδικη απαγόρευση, άπαξ αρχίσει να ισχύει, πρόκειται να έχει τέτοιες συνέπειες.

29 Η Επιτροπή υπογραμμίζει, επίσης, ότι η ελευθερία επιλογής της νομοθετικής τεχνικής, της οποίας απολαύει ένα κράτος μέλος, δεν συνεπάγεται ελευθερία θεσπίσεως νομοθεσίας ασύμβατης προς το δίκαιο της Ένωσης.

30 Επιπλέον, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι απηύθυνε προς τη Δημοκρατία της Πολωνίας την αιτιολογημένη γνώμη της πριν από την έναρξη ισχύος της επίδικης απαγορεύσεως, η οποία είχε προβλεφθεί να λάβει χώρα στις 12 Αυγούστου 2008, και ότι, ως εκ τούτου, η μεταβολή, εκ μέρους της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της ημερομηνίας ενάρξεως ισχύος της ως άνω απαγορεύσεως, που καθορίστηκε να είναι, εφεξής, η 1η Ιανουαρίου 2013, ουδόλως επηρεάζει την ουσία της παραβάσεως στην υπό κρίση υπόθεση.

31 Εν συνεχεία, όσον αφορά ενδεχόμενη δικαιολόγηση αντλούμενη από την προβλεπόμενη από το άρθρο 36 ΣΛΕΕ δημόσια ηθική, η Επιτροπή υπογραμμίζει, εκ προοιμίου, ότι ο κανονισμός 1829/2003 αποτελεί μέτρο πλήρους εναρμονίσεως στον τομέα των γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών καθώς και των ΓΤΟ που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε ζωοτροφές. Έτσι, κατά την Επιτροπή, ένα εθνικό μέτρο πρέπει να εκτιμάται όχι υπό το πρίσμα των διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου, αλλά υπό το πρίσμα των διατάξεων του εν λόγω μέτρου εναρμονίσεως.

32 Ακόμη και σε περίπτωση χρήσεως της διαδικασίας έκτακτης ανάγκης που προβλέπεται από το άρθρο 34 του κανονισμού 1829/2003, το οποίο παραπέμπει στην περίπλοκη ακολουθητέα διαδικασία που προβλέπεται από τον κανονισμό 178/2002, όταν υπάρχει σοβαρός κίνδυνος για την ανθρώπινη υγεία, για την υγεία των ζώων ή για το περιβάλλον, η θέσπιση των κατάλληλων μέτρων επαφίεται, πάντως, αποκλειστικώς στην κρίση της Επιτροπής, κράτος μέλος δε εξουσιοδοτείται να θεσπίσει προσωρινά μέτρα προστασίας μόνο σε περίπτωση αδράνειας του εν λόγω θεσμικού οργάνου.

33 Εκφράζοντας αμφιβολίες ως προς το ότι κράτος μέλος μπορεί, όπως εν προκειμένω, να επικαλεσθεί τις εξαιρέσεις που παρατίθενται στο άρθρο 36 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή προβάλλει, επιπλέον, ότι, εν πάση περιπτώσει, η Δημοκρατία της Πολωνίας δεν απέδειξε, όπως απαιτείται από πάγια νομολογία, ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που επιτρέπουν παρέκκλιση δυνάμει του άρθρου 36 ΣΛΕΕ.

34 Συναφώς, το ως άνω θεσμικό όργανο προσάπτει στη Δημοκρατία της Πολωνίας ότι δεν επικαλείται αυτοτελώς τη δημόσια ηθική, αλλά ότι συγχέει τη δημόσια ηθική με τον λόγο δικαιολογήσεως που αντλείται από την προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος. Επιπλέον, το ως άνω κράτος μέλος δεν απέδειξε ότι η επίδικη απαγόρευση συναρτάται με τη δημόσια ηθική, το ότι δε δεν προσκομίσθηκε καμία σχετική μελέτη είναι, κατά την Επιτροπή, αντίθετο προς τη νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλεσθεί την άποψη ενός μέρους της κοινής γνώμης προκειμένου να αμφισβητήσει μονομερώς μέτρο εναρμονίσεως.

35 Τέλος, υπογραμμίζοντας ότι κράτος μέλος το οποίο κάνει χρήση των προβλεπομένων από το άρθρο 36 ΣΛΕΕ μέτρων οφείλει, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας, η Επιτροπή προβάλλει ότι η επίδικη απαγόρευση είναι, εν πάση περιπτώσει, προδήλως δυσανάλογη.

36 Η Δημοκρατία της Πολωνίας αντιτάσσει ότι, εν προκειμένω, δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως παραβίαση του δικαίου της Ένωσης απλώς και μόνον το γεγονός ότι ο εθνικός νομοθέτης θέσπισε νομοθετικές διατάξεις, οι οποίες δεν έχουν τεθεί σε ισχύ και δεν πρόκειται να τεθούν σε ισχύ.

37 Συναφώς, το ως άνω κράτος μέλος εκτιμά ότι η νομολογία, την οποία παρέθεσε η Επιτροπή προς στήριξη των επιχειρημάτων της, δεν ασκεί επιρροή, υπογραμμίζοντας ότι οι αποφάσεις, για τις οποίες έγινε λόγος, αφορούν μόνον περιπτώσεις στο πλαίσιο των οποίων το Δικαστήριο απεφάνθη επί παραβιάσεως του δικαίου της Ένωσης εκ μέρους του εθνικού δικαίου που ίσχυε στα εν λόγω κράτη μέλη, πράγμα το οποίο, ακριβώς, δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

38 Το αποτέλεσμα της ως άνω προβαλλομένης παραβιάσεως θα μπορούσε, ενδεχομένως, να επέλθει μετά τη λήξη της vacatio legis την οποία προβλέπει ο νόμος και, επομένως, μετά από σημαντικό χρονικό διάστημα, αλλά θα ήταν, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, υποθετικό, δεδομένου ότι, μέχρι τη λήξη της εν λόγω vacatio legis, η επίδικη απαγόρευση θα μπορούσε, ακόμη, να αποτελέσει αντικείμενο τροποποιήσεως ή καταργήσεως εκ μέρους του Πολωνού νομοθέτη. Επομένως, η Επιτροπή δεν θα μπορούσε να θεμελιώσει την κίνηση της προβλεπόμενης από το άρθρο 258 ΣΛΕΕ διαδικασίας σε τέτοιες, ενδεχόμενες και υποθετικές, παραβιάσεις.

39 Η Δημοκρατία της Πολωνίας, υπογραμμίζοντας την ελευθερία την οποία διαθέτει κράτος μέλος κατά την εκ μέρους του επιλογή της νομοθετικής τεχνικής την οποία υιοθετεί, ιδίως όσον αφορά το χρονικό διάστημα ενάρξεως ισχύος μιας διατάξεως, υποστηρίζει ότι η εκ μέρους της Επιτροπής αμφισβήτηση διατάξεων που δεν έχουν ακόμη αρχίσει να ισχύουν θα μπορούσε να οδηγήσει σε κατάσταση στο πλαίσιο της οποίας το εν λόγω θεσμικό όργανο θα είχε τη δυνατότητα να αμφισβητεί τις νομοθετικές τεχνικές τις οποίες χρησιμοποιεί κράτος μέλος σύμφωνα με την έννομη τάξη του, ενώ, στην πραγματικότητα, η ρύθμιση του οικείου κράτους μέλους είναι σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης.

40 Η Δημοκρατία της Πολωνίας συνάγει εξ αυτού ότι, στο μέτρο που η ισχύουσα εθνική ρύθμιση διασφαλίζει πλήρως τη δυνατότητα παραγωγής, διαθέσεως στην αγορά και χρήσεως, στο πλαίσιο της διατροφής των ζώων, γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών και ΓΤΟ που προορίζονται για τη διατροφή των ζώων, δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος δημιουργίας νομικής αβεβαιότητας όπως διατείνεται η Επιτροπή.

41 Επιπλέον, το ως άνω κράτος μέλος προβάλλει ότι η εν λόγω vacatio legis αντανακλά τη συνετή προσέγγιση την οποία υιοθέτησε η Δημοκρατία της Πολωνίας όσον αφορά τη χρήση γενετικώς τροποποιημένων προϊόντων και ότι οι διατάξεις αυτές κοινοποιήθηκαν σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τα άρθρα 17 έως 19 του κανονισμού 1829/2003.

42 Τέλος, με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, η Δημοκρατία της Πολωνίας αναγγέλλει, για λόγους πληροφόρησης, ότι ο νόμος ΑΡΑ πρόκειται να υποστεί τροποποίηση από την αρχή του έτους 2012, η οποία θα προβλέπει, ιδίως, την παράταση μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2017 της vacatio legis της επίδικης απαγορεύσεως η οποία, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, δεν θα αρχίσει, ως εκ τούτου, να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2013.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

43 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο κύριος αμυντικός ισχυρισμός που προβάλλει η Δημοκρατία της Πολωνίας είναι ότι η επίδικη απαγόρευση δεν είχε ακόμη αρχίσει να ισχύει κατά το χρονικό σημείο της εκπνοής της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας και ότι, κατά συνέπεια, το δίκαιο της Ένωσης δεν παραβιάσθηκε.

44 Μολονότι η Επιτροπή δεν αμφισβητεί τη vacatio legis του άρθρου 15, παράγραφος 1, σημείο 4, του νόμου ΑΡΑ, προβάλλει εντούτοις ότι το γεγονός και μόνον της θεσπίσεως και της δημοσιεύσεως της εν λόγω διατάξεως συνιστά, κατά τη γνώμη της, παράβαση των υποχρεώσεων της Δημοκρατίας της Πολωνίας, όπως αυτές ορίζονται στον κανονισμό 1829/2003.

45 Συναφώς, αρκεί η υπόμνηση ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως ότι η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του κράτους μέλους, όπως αυτή εμφανιζόταν κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, και ότι οι επελθούσες στη συνέχεια μεταβολές δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Ιανουαρίου 2008, C-152/05, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2008, σ. I-39, σκέψη 15, καθώς και της 6ης Νοεμβρίου 2012, C-286/12, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

46 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με την εν λόγω νομολογία, η ημερομηνία την οποία πρέπει να λάβει υπόψη το Δικαστήριο προκειμένου να εκτιμήσει αν υφίσταται η προσαπτόμενη στη Δημοκρατία της Πολωνίας παράβαση είναι η 23η Δεκεμβρίου 2007.

47 Πάντως, εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, κατά τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας, η επίδικη απαγόρευση δεν ήταν σε ισχύ στον βαθμό που, σύμφωνα με το άρθρο 65 του νόμου ΑΡΑ, αυτή επρόκειτο να αρχίσει να ισχύει δύο έτη μετά τη δημοσίευσή του, ήτοι στις 12 Αυγούστου 2008, και επομένως μετά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, οπότε η εν λόγω απαγόρευση δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της υπό κρίση προσφυγής.

48 Η προσφυγή της Επιτροπής θα μπορούσε να ευδοκιμήσει μόνον εάν ο κανονισμός 1829/2003 επέβαλλε, παρά ταύτα, στη Δημοκρατία της Πολωνίας την τήρηση ορισμένων υποχρεώσεων πριν από τη 12η Αυγούστου 2008. Τέτοιες υποχρεώσεις στο πλαίσιο της παρούσας διαφοράς θα συνεπάγονταν, ιδίως, ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να απέχουν από τη θέσπιση ρυθμίσεων ικανών να παραγάγουν αρνητικά αποτελέσματα, τα οποία θα ήσαν αντίθετα προς τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού, ακόμη και πριν από την έναρξη ισχύος τους (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 2010, C-508/08, Επιτροπή κατά Μάλτας, Συλλογή 2010, σ. I-10589, σκέψη 21). Διαπιστώνεται, εντούτοις, ότι η Επιτροπή ουδόλως θεμελίωσε τους ισχυρισμούς τους οποίους προέβαλε προς στήριξη της προσφυγής της στην ύπαρξη υποχρεώσεων που προκύπτουν άμεσα από τον εν λόγω κανονισμό.

49 Επιπλέον, όσον αφορά τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που προκύπτουν από άλλες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, η Επιτροπή προβάλλει παραβίαση της αρχής της ασφαλείας δικαίου εκ μέρους της επίδικης απαγορεύσεως, αναφερόμενη σε ορισμένες αποφάσεις του Δικαστηρίου.

50 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι η παρατεθείσα από την Επιτροπή νομολογία αφορά, αφενός, περιπτώσεις στο πλαίσιο των οποίων το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί παραβιάσεως του δικαίου της Ένωσης εκ μέρους του εθνικού δικαίου που ίσχυε στα οικεία κράτη μέλη και, αφετέρου, τη μεταφορά οδηγιών στην εσωτερική έννομη τάξη. Δεδομένου ότι οι ως άνω περιπτώσεις δεν είναι ταυτόσημες με αυτήν της υπό κρίση υποθέσεως, η Επιτροπή δεν απέδειξε με επαρκή σαφήνεια ότι, υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, συντρέχει παραβίαση της αρχής της ασφαλείας δικαίου.

51 Εξάλλου, η Επιτροπή δεν επικαλέσθηκε ούτε το γεγονός ότι κράτος μέλος υπέχει, σε περίπτωση όπως η παρούσα, άλλες υποχρεώσεις που να παραβιάσθηκαν εν προκειμένω, όπως είναι αυτή που προκύπτει, παραδείγματος χάρη, από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 4, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ.

52 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, και χωρίς να είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Δικαστήριο επί των άλλων αιτιάσεων που προβλήθηκαν τόσο από την Επιτροπή όσο και από τη Δημοκρατία της Πολωνίας, η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

53 Δυνάμει του άρθρου 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας ζήτησε την καταδίκη της Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα και η τελευταία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)